1857. N°. 13

LEYDSCHE COURANT.

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaturdag Avond.

VRIJDAG 20 NOVEMBER.

De Prijs der Courant is f 12 in het jaar; de afzonderlijke Nommers worden tegen 10 Centen afgegeven.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 19 November.

Door de Algemeene Vergadering van de Nederl. Maatschappij ter bevordering van Nijverheid, gehouden te Haarlem op 21 en 22 Julij jl., waren onze stadgenooten, de Heeren Sanders en Coupeur monsters *olijf-olie of Marseillaansche zeep* met eenen gouden medaille bekroond; en werd de Bierbrouwerij de Roshoorn (vertegenwoordigd door den Directeur M. Japikse) het zilveren eermetaal toegekend voor ingezondene monsters *Beijersch bier.* Gisteren avond had in eene openbare Vergadering, in de Stads-Gehoorzaal gehouden, de plegtige uitdeeling dier medailles plaats, en werd daartoe door den Voorzitter van het Leydsche Departement, den Hoog-Gel. Heer A. H. van der Boon Mesch, voor een talrijk gehoor eene redevoering gehouden: *over het nut der plantenkennis voor de beoefenaars van de verschillende takken van Nijverheid.*

Met zijne eigenaardige en onnavolgbare welsprekendheid, werd door Z. H. Gel. het onmisbare van die kennis op eene populaire wijze geschetst, en deed vooral uitkomen, hoe de wetenschap aan de kunst dienstbaar is om de ontwikkeling der nijverheid te bevorderen. Z. H. Gel. toonde de verwezentlijking ook aan in de voortbrengselen door de bekroonden geleverd, aan welken dan ook namens de Maatschappij de medailles op eene hartelijke en indrukwekkende wijze werden uitgereikt, zoodat de algemeene toejuiching zoowel den redenaar als de bekroonden ten deel viel.

Na den afloop der openbare Vergadering had de gewone Vergadering der leden plaats, waarin o. a. door den artillerist-hoefsmid Putters was ten toon gesteld een model kanon, ⅕ der grootte van het bij het Corps Rijdende Artillerie in gebruik zijnde stuk van dat wapen. Met belangstelling werd dat model gezien, en met lof werden de werkzaamheden van den (zoo wij vernamen, oppassenden en nijveren) artillerist vermeld.

Na de vergadering vereenigden de leden zich tot een vriendschappelijk collation, waarin menige hartelijke toast de plegtigheid en het genoegen van het feest verhoogde, en waarbij vooral werd gedacht aan den Koninklijken Beschermheer der Maatschappij, aan de Maatschappij, aan de stad onzer inwoning en aan den gevierden Redenaar en Voorzitter.

Mogt bij velen dit feest nog lang in gezegend aandenken blijven, en de bekroonden door een ruim debiet, vruchten van hunnen arbeid plukken.

— Eergisteren had een metselaar hier ter stede, Cederhout genaamd, het ongeluk van een ladder te vallen, en hoewel de val slechts onbeduidend scheen, heeft de reeds bejaarde man dien slechts weinige oogenblikken overleefd. Aan den avond van denzelfden dag is ook een 12-jarig meisje, die een boodschap ging verrigten, in de Stinkgracht geraakt en tot droefheid der ouders levenloos daaruit gehaald.

— Bij het Stedelijk Gymnasium te Amsterdam is de betrekking van Conrector vacant. HH. Curatoren hebben belanghebbenden die daartoe in aanmerking willen komen, uitgenoodigd zich voor 15 Dec. aan te melden.

— Te Middelburg zijn Zaturdag ll. 2 personen in verzekerde bewaring genomen, waartoe het volgende voorval aanleiding moet hebben gegeven. Beide waren als knechts van een aldaar woonachtigen huurkoetsier op een aan hem toebehoorend perceel weiland even buiten de Langevijlepoort bezig met delven, toen door hen zou zijn opgegraven een pot met eene vrij aanzienlijke waarde aan gouden en zilveren muntspecien (men verzekert omstreeks *f* 2 à 3000). Over die ontdekking bewaarden beiden het stilzwijgen, doch de zaak werd ruchtbaar, daar zich toevallig een jongen in hunne nabijheid bevonden had, die, ofschoon men hem trachtte te verjagen, getuige bleef van dit voorval, en op hunne weigering om hem iets mede te deelen, de zaak vertelde, zoodat zij ter oore van de politie kwam, die zich met ijverige nasporingen bezig hield, welke genoegzame vermoedens tegen hen schijnen te hebben doen rijzen, om hen voorloopig in verzekerde bewaring te nemen. Ook schijnt er reeds huiszoeking bij hen te hebben plaats gehad. Men brengt dit voorval in verband met een voor omstreeks 8 jaren gepleegden diefstal ten nadeele van lakenverkoopers, die in een daarbij gelegen logement verblijf hielden, en ziet dus met te meer verlangen den uitslag van deze zaak te gemoet.

— De Armbesturen van de Herv. en Evang.-Luth. gemeenten en Regenten van het Ger. Arm-Kinderhuis te Breda, ontvingen dezer dagen uit Nieuw-Maarseveen een gift van *f* 3,000.

— Blijkens het voorloopig verslag der Tweede Kamer betrekkelijk het wets-ontwerp tot herziening van het regt van successie en van overgang, wordt die herziening algemeen noodig en wettig gekeurd, en de gronden, daarvoor door de Regering aangevoerd, vonden algemeenen bijval. Maar schier eenparig werd in 4 afdeelingen de voorgedragen herziening afgekeurd, in het verband, waarin zij staat tot de overige voordragten der Regering tot wijziging van het stelsel van belastingen. Slechts in ééne afdeeling kon de meerderheid zich in dit opzigt met het voorstel vereenigen. Tegen de uitbreiding van het regt van successie in de opgaande lijn heeft men bezwaar gevonden, als zoodanig de zaak, maar als daarstellende een overgang tot de belasting van de successie in de nederdalende lijn. — Op nieuw is de vraag gedaan, of er geene belasting van de goederen in de doode hand zou kunnen worden gevorderd.

— Volgens de bij het Dep. van Kolonien uit Suriname ontvangen berigten is de gezondheidstoestand aldaar voldoende. Ook heerschte er overal, eenige ongeregeldheden op sommige plantages uitgezonderd, rust en orde.

De *N. R. C.* bevat uit die kolonie nog de volgende berigten. Er heeft zich onder de plantaadje-slaven een onrustige geest geopenbaard. Van 11 plantaadjes zijn reeds onaangename voorvallen bekend; men verneemt zelfs dat de Procureur-Generaal verpligt zal zijn naar een der houtgronden (de Vier Kinderen geheeten) in het district Para te reizen, ten einde de rust te herstellen. Mag men het gerucht gelooven, dan zouden de negers den Directeur gesteenigd hebben. Er heeft weder eene publieke verkooping van 29 slaven plaats gehad, afkomstig van de kleine plantaadje de Herstelling, in Saramacca. Zij werden even als de aanwezige visch, provisien, manufacturen, enz. aangeboden en geveild. Zij golden *f* 605 tot *f* 690 per hoofd, en bragten gezamentlijk eene som op van *f* 11,310. Deze slaven, die jaren achtereen met en onder elkander geleefd hebben, zijn nu eensklaps gescheiden en onder 15 à 20 verschillende meesters gebragt. De plantaadje Herstelling, (zonder slaven) is door den Heer W. Humphreys voor *f* 3000 gekocht, en wel voor M. J. Hoogland. Deze Hoogland was voor 6 jaren nog slaaf en bastiaan op de plantaadje Kent, waarvan de Heer Humphreys mede Administrateur is. Hij kocht zich zelven vrij, was wijders als Blankofficier op dat effekt werkzaam en is thans, door ijver en spaarzaamheid eigenaar van een vruchtbaar stuk land. — Te Paramaribo had dezer dagen een treffend ongeluk plaats. Twee halve broeders stonden, terwijl het onweerde, met elkander te praten. De bliksem trof hen en doodde beiden.

— Bij het Dep. van Kolonien zijn ook de volgende berigten ontvangen van St. George d'Elmina, van 9 October. De rust is aldaar gestoord geweest door dat een klein geschil onder de Aximsche bevolking was ontstaan, doch zulks is spoedig weder bijgelegd. Eene gewenschte verandering in de weersgesteldheid was van eenen gunstigen invloed op den gezondheidstoestand der Europeanen, zoodat deze thans zeer voldoende geacht werd, terwijl de ruimere oogst en eene overvloedige vischvangst de voedingsmiddelen der bevolking hebben verbeterd, ten gevolge waarvan de menigvuldige ziekten onder de inboorlingen zijn geweken. Door de Engelsche stoomboot *Teazer* werd in de golf van Benin een slavenschip met 300 negers genomen en te Sierra-Leone opgebragt. Een ander vaartuig tot den slavenhandel geheel uitgerust, werd aan de Zuidkust bemagtigd.

's GRAVENHAGE, 19 November.

Z. M. heeft den Heer Olberg, Opper-Regeringsraad te Maagdenburg, benoemd tot Kommandeur der orde van de Eikenkroon.

— Bij Kon. besluit zijn benoemd: tot Procureur bij het Prov. Geregtshof in Noordbrabant en de Arrond.-Regtbank te 's Hertogenbosch, Mr. J. N. G. Sassen, Advocaat en Regter-Plaatsvervanger in de Regtbank aldaar; en tot Substituut-Officier van Justitie bij de Arrond.-Regtbank te Amsterdam, Mr. B. L. R. Termaat, thans Commissaris van Politie aldaar.

— De Minister van Binnenl. Zaken zal op Zaturdag aanst. geen gehoor verleenen.

— Thans ziet het licht het eindverslag van de Commissie van Rapporteurs, nopens het wets-ontwerp tot inkoop en amortisatie van rentegevende nationale schuld. Daaruit blijkt, dat dit ontwerp in de Afdeelingen der Tweede Kamer vrij algemeen met genoegen is ontvangen. Sommige leden voegden bij deze verklaring, dat zij op het krachtdadig voortzetten van de amortisatie van schuld te hoogeren prijs stelden, omdat zij daarin het meest afdoend middel zagen, om allengs de lasten des volks nog verder duurzaam te verligten.

— Men verzekert, dat het voornemen bestaat, om eerst de ontwerpen van wet, uitmakende de Staatsbegrooting van uitgaven voor den jare 1858, bij de Tweede Kamer af te handelen, dan over de ontwerpen, behelzende wijzigingen in het belastingstelsel ten behoeve der gemeenten te beraadslagen, en eerst, na afloop van die discussien, in behandeling te nemen het wets-ontwerp tot vaststelling der Middelen voor 1858. Die gang der werkzaamheden zou dit voordeel opleveren, dat de Regering spoedig zou bekend worden met de zienswijze der Kamer nopens de belastings-ontwerpen, die aanhangig zijn, en die, zoo zij wierden aangenomen, van grooten invloed zouden wezen op de raming der ontvangsten van het rijk en ook van die der gemeenten voor het volgende jaar.

Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Zitting van Woensdag 18 *November.*

In deze zitting heeft de Commissie van Rapporteurs voor het wets-ontwerp betrekkelijk de regeling van finantiële belangen der gemeente Haarlemmermeer, haar eindverslag uitgebragt. Daarna is in Comité-Generaal voortgezet de beraadslaging over Hoofdstuk III der Staatsbegrooting voor 1858. Na de opheffing der geheime zitting is in de openbare vergadering behandeld eene door den Heer van Wintershoven gedane motie van den volgenden inhoud: »De Kamer besluit, na de inlichtingen van den Heer Minister van Buitenl. Zaken te hebben gehoord, de Regering dringend uit te noodigen de belangen van Nederland bij de regeling der aftapping van water uit de Maas overeenkomstig de tractaten met kracht te handhaven." Nadat daarover door den Voorsteller en den Heer van Hoëvell, alsmede den Minister van Buitenl. Zaken het woord was gevoerd, is deze gemotiveerde orde van den dag zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

Daarop is Hoofdstuk III (*Buitenl. Zaken*) der Staatsbegrooting voor 1858 met 52 tegen 7 stemmen aangenomen. Tegen hebben gestemd de HH. Thorbecke, van Bosse, Anemaet, van Hoëvell, Dullert, Storm en van Zuijlen van Nyevelt.

Zitting van Donderdag 19 *November.*

Aan de orde zijn de beraadslagingen over Hoofdst. IV. (*Justitie*) der Staatsbegrooting, 1858. Hierover voerden het woord de HH. Westerhoff, die het eindcijfer te hoog acht en niet in evenredigheid met de krachten van onzen kleinen Staat; van Bosse, die van oordeel is dat de aanzienlijke verhooging der kosten voor de regterlijke magt, met het oog op de aanstaande regterlijke organisatie, afkeuring verdient, en Wintgens, die de vraag voorstelde of er hier te lande niet eenige voorziening noodig was op de buitenlandsche anonieme maatschappijen of vereenigingen.

Bij het afzenden van dit berigt was de Minister van Justitie aan het woord, ter beantwoording van de genoemde sprekers.

Telegrafisch Berigt.

De discussie is gevorderd tot afdeeling 6 (kosten der gevangenissen). Het punt dat het meest tot beraadslaging aanleiding gaf was bij afdeeling Rijkspolitie het tractement van een Inspecteur voor de jagt en visscherij, dat verworpen werd met 31 tegen 26 stemmen. De post Rijksveldwachter enz. is aangenomen met 30 tegen 29 stemmen.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

BELGIE.

BRUSSEL, 18 November.

De onderscheidene partijen rusten zich reeds tot den verkiezings-strijd toe, en alles geeft te kennen dat die zeer hevig zal zijn. In de *Indép Belge* leest men, dat bij gelegenheid dat Zondag ll. op last van den Aartsbisschop van Mechelen eene aanschrijving van den Paus in de kerken werd afgelezen, waarbij onder toezegging van aflaat gebeden voor de uitbreiding van het geloof werden voorgeschreven, een geestelijke aankondigde dat ook die aflaat zou verkregen worden door hen die medewerkten om het licht des hemels op de Kiezers te doen nederdalen. Genoemd blad zegt: wanneer men zich in de hoofdstad van een zoodanig wapen bediend, welk gebruik zal men dan daarvan niet maken bij onze minder verlichte landbewoners?

— Aan het spoorweg-station te Leuven had Zondag ll. een treurig voorval plaats. De Heer van Dyck, onlangs te Doornik tot Verificateur der maten en gewigten benoemd, hield aldaar het oog op de ontlading zijner goederen. Onverwachts werd hij door een locomotief omvergeworpen en deerlijk verminkt, zoodat hij een uur daarna overleed. Hij laat eene weduwe en zes kinderen na.

— Te Antwerpen is Maandag ll. een der palen in het groote dok omgeslagen, tijdens negen werklieden bezig waren die te verplaatsen. Een der werklieden werd daardoor onmiddellijk gedood en een zwaar gekwetst.

ENGELAND.

LONDEN, 17 November.

Men gelooft dat de aanstaande zitting van het Parlement belangrijk zal zijn en langer zal duren dan men aangekondigd heeft. De maatregel ten opzigte van de Bank genomen, zal wel zonder moeite goedgekeurd worden, maar die vergadering zal zich ook bezig moeten houden met de vraag of de akte van 1844 in stand zal worden gehouden of dat de statuten der Bank gewijzigd zullen worden, en hieromtrent zijn de gevoelens zeer verdeeld.

— Hoewel de finantiële toestand des lands wel eenigzins verbeterd is, zoo is alles echter nog verre verwijderd van den gewonen loop der zaken. Iederen dag verneemt men nieuwe faillissementen en de Bank heeft zooveel aanvrage tot discontering gehad, dat zij van het verlof haar verleend, tot een aanzienlijk bedrag, heeft moeten gebruik maken. Deze toestand werkt natuurlijk op Frankrijk terug en de Heer Fould is reeds op weg herwaarts om sommige finantiële moeijelijkheden op te lossen.

— Het stoffelijk overschot van de Hertogin van Nemours is naar Weybrige gevoerd en in de grafkelder aldaar bijgezet. De Koningin en haar gemaal, alsmede de Gezanten der Mogendheden, die in betrekking staan met het zoo zwaar beproefde gezin, woonden die plegtigheid bij.

— In de gemeenschap met Indie zal eene aanzienlijke verbetering worden aangebragt. Met 1 Januarij te beginnen zullen maandelijks vier posten uit Indie te Suez aankomen.

— Onder de berigten betrekkelijk de inneming van Delhi wordt nog de volgende daad van zelfopoffering vermeld: De opening der Cachemirsche poort, was volstrekt noodig, om de bestorming van Delhi te wagen, daar de geschoten bres niet groot genoeg was, om daaraan zonder stormladders te denken. De Luitenant Salkeld van de genie werd belast die poort te doen springen. Hij naderde, vergezeld van 3 Onderofficieren, elk een zak kruid dragende, onder een vreesselijk musketvuur, de hem aangewezen plaats. Een sergeant werd gedood. Salkeld ontving een kogel door den arm; dit belette hem echter niet met zijne makkers voort te gaan. Zij kwamen nu onder het bereik van het vuur van 20 geweren, welke door openingen, in de poort gemaakt, op hen gerigt waren. Desnietteegenstaande plaatsten zij het kruid in de hoeken der poort. Salkeld werd op nieuw gewond en bezweek. De tweede sergeant werd door een zoo groot aantal kogels getroffen, dat hij onkenbaar was, alleen de derde sergeant overleefde de expeditie. Eene verschrikkelijke uitbarsting had nu plaats: de poort was vernietigd en het belegeringscorps kon de stad binnen trekken.

Omtrent de gruwelen die de inneming der stad vergezeld hebben, verneemt men reeds onderscheidene bijzonderheden. Zoo moeten in de eerste twee dagen 5000 menschen omgebragt zijn, waaronder niet minder dan 317 vrouwen en kleine kinderen. Een kleinzoon van den Koning van Delhi, een kind van 3 jaren, werd aan de bajonetten geregen en zoo rond gedragen. De gruwelen der muitelingen kunnen teregt verfoeijelijk genoemd worden, maar de Hindoes zijn ter naauwernood menschelijke wezens, terwijl de Engelschen daarentegen er hunne eer in stellen eene groote en vrije natie te zijn, en dus het voorbeeld van eene hoogst mogelijke beschaving moesten geven.

— De *Times* deelt een berigt mede uit Shanghai, inhoudende: dat de Russische Gezant bij het Hof van Pekin, Graaf Putiatin, aldaar is aangekomen en zijnen intrek heeft genomen in een der voornaamste Amerikaansche handelshuizen. Men vermoedde daarom, dat Rusland, in de behandeling der Chinesche aangelegenheden, gemeene zaak zoude maken met de Vereenigde Staten, — dat Rusland daartoe zeker collegie, 't welk het in Pekin onderhoudt, tot eene staatkundige inrigting zoude trachten te verheffen, en voorts den uitslag der dwangmaatregelen van Engeland en Frankrijk lijdelijk zou afwachten, met het voornemen om bij het einde der zaak van de voordeelen, die er uit mogten voortspruiten, een deel te bemagtigen.

— In een steenkolenmijn nabij Chesterfield zijn 12 arbeiders door stikdamp omgekomen.

— Te Liverpool zijn berigten ontvangen uit New-York van 3 November. De finantiële toestand verbeterde meer en meer, en men verwachte eene groote hoeveelheid specie uit Californie.

— Een Spaansch oorlogschip heeft te Havannah een slavenhaler opgebragt, aan boord waarvan zich 520 van alles ontbloote Afrikanen bevonden. De Kapitein en de matrozen hebben de vlugt genomen.

FRANKRIJK.

PARIJS, 17 November.

De Heer de Royer, Procureur-Generaal bij het Hof van Cassatie, is door den Keizer benoemd tot Minister van Justitie, in de plaats van wijlen den Heer Abbatucci. Ter vervanging van den Heer Royer worden vele personen genoemd; o. a. is er sprake dat de Heer Dupin zijne voormalige betrekking weder zal aanvaarden.

— Bij gelegenheid van den verjaardag der Keizerin had er op den 15den te Compiègne eene groote wapenschouwing plaats. Des avonds werd voor rekening der stad een groot vuurwerk afgestoken. De Keizerin heeft daarentegen 2000 fr. aan de armen geschonken.

— De Heer A. Fould, Minister van Staat, is benoemd tot lid der Akademie van Schoone Kunsten en de Heer A. Maury tot lid der Akademie van Letterkunde.

— Het beruchte regtsgeding van Lemaire c. s., voor het Hof van Assises te Laon, is afgeloopen. De Jury heeft Lemaire en drie zijner makkers, Hugot, Bourse en Hyppolite Villet, tot de doodstraf veroordeeld. Twee andere, J. B. Villet en Fournier, zijn vrijgesproken. De onbeschaamdheid waarmede al de beschuldigden gedurende het geding over de door hen bedreven moorden spraken, heeft al de aanwezigen met verontwaardiging vervuld.

— De zaak omtrent het lijk dat aan het station te Choisy le Roi in een ton werd gevonden, is volgender wijze opgehelderd: Een paar dagen geleden vervoegde een bewoner van genoemde plaats, de Heer Maire, zich bij den Commissaris van Policie, om hem den inhoud van een brief mede te deelen, dien hij van zijnen neef, den Heer Passot, Scheepsgezagvoerder op het thans te Antwerpen liggend schip *Parahyba*, ontvangen heeft. Door de dagbladen met het gebeurde bekend gemaakt, schreef hij aan zijnen oom dat het gevonden lijk eene mumie uit Peru was, waar die door hem in eene salpetergrot ontdekt en, door de tusschenkomst van eenen vriend, genoemden Heer toegezonden was. Het adres zeer onduidelijk geschreven zijnde, zoo was het vat in eene der bergplaatsen blijven liggen.

— Te Roujan (Herault) is het balcon van een huis, dat uit zware steenen was gebouwd, naar beneden gekomen. De oud Burgemeester der stad, de Heer Azéma, is daardoor vermorzeld en nog een ander persoon gekwetst.

PRUISSEN.

BERLIJN, 17 November.

Eenige voorname personen alhier hebben zich tot eene commissie gevormd, met het doel om ter herinnering aan het ophanden zijnde huwelijk van Prins Frederik Willem, eene Frederik Willem-Victoria-Stichting te vestigen, en tot dat einde uit vrijwillige bijdragen van landbouwers een kapitaal bijeen te brengen. De renten van dat kapitaal zouden vooral strekken om jeugdige landbouwers, wier eigen vermogen hun niet toelaat buitenlandsche reizen tot uitbreiding hunner kundigheden in het vak te doen, met eene jaarlijksche toelage van 500 daalders te gemoet te komen.

— De hoeveelheid der in dit jaar verkregen Rijnwijn heeft de verwachting overtroffen. Men kan rekenen op 2/3 van de beste jaren. Er zijn echter weinig koopers, dat zeker aan de tegenwoordige geldcrisis is toe te schrijven. Ook zijn de prijzen aanmerkelijk gedaald.

OOSTENRIJK.

WEENEN, 16 November.

De Keizer heeft het nemen der noodige maatregelen betrekkelijk de vermindering des legers, bij een eigenhandig schrijven, aan den Aartshertog Willem opgedragen.

— Met 1 Januarij zal hier ter stede eene belasting op de honden ingevoerd worden, en wel tot een bedrag van 10 fl. voor iederen hond.

— De opening der nieuwe handels-academie is op 1 Januarij bepaald, zoodat al de moeijelijkheden uit den weg zijn geruimd. Voor die inrigting is reeds eene som van 200,000 fl. bijeengebragt.

TURKYE.

Ten gevolge eener in Albanie ontdekte zamenzwering, die in verband schijnt te staan met het onlangs te Belgrado voorgevallene, zijn reeds 400 verdachte personen in hechtenis genomen. De Regering heeft uitgebreide maatregelen genomen om de orde te handhaven, en bevolen bij de inning der belastingen, waarvan de betaling door velen geweigerd wordt, met gematigdheid te werk te gaan.

OOST-INDIE.

BATAVIA, 23 September.

Door den Gouverneur-Generaal zijn onder andere beschikkingen bij het militair departement benoemd tot 2de Luitenants, de Sergeanten A. Stokhuyzen en J. H. K. F. Koch, de eerste bij het garnizoens-bataillon op Celebes en de laatste bij het garnizoens-bataillon van Sumatra's Westkust.

— Op Java blijft de felle droogte steeds aanhouden; hier en daar zijn eenige weldadige regenbuijen gevallen.

— Het berigt dat de factorij der Nederl. Handelmaatschappij betrekkingen heeft aangeknoopt met Siam, is met belangstelling vernomen. Niet alleen zal hierdoor nieuw voedsel gegeven worden aan den handel van Ned. Indie, maar ook het vooruitzigt is geopend, dat een voor handel en nijverheid belangrijk artikel naar Ned. Indie zal worden overgebragt. Men bedoelt de isat, of zoogenoemden groenen indigo. De factorij heeft hare hulp toegezegd om zoo mogelijk van deze plant eenige exemplaren naar Java over te brengen.

— De [illegible] van het bestuur in de Chinesche districten op Borneo's Westkust, en hunne onderwerping aan het regtstreeksche toezigt van 's Gouvernements ambtenaren blijken voortdurend doeltreffend te zijn. De aangelegde wegen bevorderen de veiligheid en het onderling verkeer; terwijl vele vroeger door wildernissen ontoegankelijke streken thans worden ontgonnen, zoowel door Chinezen, als door Maleijers, die, nog voor weinige jaren, zich in die districten niet veilig konden nederzetten. De Chinezen beproeven de katoenteelt en hebben de koffijaanplant uitgebreid, terwijl in de zuidelijke afdeeling door den burgerlijken gezaghebber mede eene kleine koffijplantaadje is aangelegd, om de bevolking tot het aankweeken van koffij aan te moedigen.

— Uit Soerabaija wordt gemeld, dat op 26 Aug. in de kampong Prabon Kedon door onvoorzigtigheid brand is ontstaan, ten gevolge waarvan 116 bamboezen met atap gedekte en 5 steenen woningen zijn in de asch gelegd. De schade wordt begroot op ƒ24,279. — Ook te Palembang zijn 85 huizen door brand vernield, dat eene schade van ƒ35,000 heeft veroorzaakt.

— Te Padang zijn twee vrij sterke aardschuddingen waargenomen, die echter geene schade hebben aangerigt.

— Den 19den Aug. werden door 's Lands stoomschip *Celebes* en schoenerbrik *Sylph*, komende van Koetei (Borneo), een paar paauwen aangebragt, die men betrapt had op handel in geroofde menschen.

UITTREKSEL UIT EENEN BRIEF UIT N.-AMERIKA.

I.

Het is voor den reiziger hier zeer onaangenaam dat de doorgaans volgepropte diligences (stages) nimmer bijwagens hebben. Eenmaal trof ik het in zulk een geval dat bij geen enkele koetsier noch boer rijtuig te huur was, en werd ik dus, bij mijnen grooten haast, verpligt eene buggy met een paard te koopen. Nadat ik die vrij goedkoop (het land waar ik mij bevind in aanmerking genomen) gekocht had, begreep de verkooper, toen hij mijn geld zoude ontvangen, dat hij meer had kunnen bedingen, en trok zich terug. Zoodanige handelwijzen zijn hier gansch niet zeldzaam. Ook kan men met den aankoop van land niet te voorzigtig zijn. Geen woord te houden is toch eene Amerikaansche ondeugd. Zij zijn doorgaande zeer trouweloos. Men kan ook niet te voorzigtig zijn met crediet te verleenen, hoewel de speculatiegeest in de zuidelijke Staten veel geringer is dan in het noorden, waar doorgaans veel hooger gevlogen wordt dan de vlengels reiken. De opgeschikte rijk uitgedoschte luije Lady's, die men steeds in de kostbaarste zijden japonnen en met echte kanten gekleed vindt, die niets van huishouden, noch overleg weten, brengen het hare bij om de zaken van den man te ruineren, terwijl deze, achteruitgaande, hoogst zelden zijne opgeschikte, spilzieke wederhelft, van zijnen tegenspoed kennis geeft, voor dat de dagbladen zijne schorsing van betaling aankondigen.

Ik zoude alle armen in Nederland wel een jaar kunnen voeden met alles wat ik hier zag verwaarloozen en wegwerpen. Groote stukken koud vleesch, oudbakken brood, schotels vol overgescholen groenten, enz., kan men op mesthoopen vinden, tot dat de viervoetige straatvegers (de zwijnen en honden) het met alle andere op straat geworpene overblijfsels, gelukkig genoeg, opruimen, vóór dat de groote zomerwarmte, bij de verrotting er verpestende dampen uit zoude ontwikkelen. Ik kan mij niet herinneren eene Amerikaansche Lady (de titel zelfs van de dienstmeisjes!) haar bord geheel te hebben zien ledigen; zoo iets wordt voor zeer onfatsoenlijk gehouden. Het is veel fashionabler om van alles, waarvan men reeds voorzien is, op het reeds opgestapelde bord, zout, zuur en zoet, alles pêle mêle, ten tweeden male te nemen, tot het er bijna afvalt en het dan te laten staan! Ik begreep aanvankelijk niet wat het te beduiden had, toen men mij telkens spijzen aanbood, waarvan mijn bord nog voorzien was. Is het te verwonderen dat er in zoodanig land eene crisis ontstaat?

Het gereed maken der spijzen bevalt mij in de geheele Unie, die ik doorreisde, niet. Bij gekookten visch een *zoete saus*; bij beafstake en apple-pie een *kopje thee*; bij een walgelijk zoete confituurentaart, *zoetemelksche of andere kaas;* salade zonder olie noch boter, maar met *suiker;* gelei met *soep*, enz. Zoo eet men altijd aardappelen zonder zout; kool uit het water, enz.

In de logementen wordt men steeds door een verschrikkelijk geraas vroeg gewekt en daarna worden de reukorganen door eenen verpestenden stank van uitgebraden sterke boter, enz. voor eenige uren van streek gebragt, terwijl die akelige lucht door gesloten vertrekken en kookkagchels het geheele huis doordringt. Bij de meeste Amerikanen zijn alle meubelen bestoft en smerig. In gezelschappen en elders ontwaart men den geheelen dag spuwende Heeren, die daarbij een akelig geluid maken en hunnen mond steeds vol tabak hebbende, alles wat hen omringt door dat bruine vocht bemorsen. Overal bijkans ziet men dusgenaamde spuwbakken.

De gewone levenswijs der Yankee's is dat er 's morgens na het ontbijt en de lezing van een hoofdstuk uit den Bijbel, knielend een gebed gedaan wordt, waarna ieder naar zijne kamer gaat; wanneer men des morgens niet te zamen het huis verlaat, ziet men elkander eerst aan het middagmaal weder. Dit gebruikt hebbende, gaat elk weder zijnen weg tot het souper, dat meestal te 6 of te 7 ure gebruikt wordt, waartoe men, gelijk ook tot ontbijt en middagmaal, door eene luid klinkende schel uitgenoodigd wordt. Na het souper komt men in de Parlour of Drawing Room, versierd met kostbare tapijten, met zijde overtrokken canapé's en stoelen en meestal ook met twee groote, sterk met gaslicht schitterende, kroonen, te zamen om bezoek te ontvangen, enz.

Zoodanige levenswijs is bijkans bij alle fashionable Amerikanen in zwang. Op de partijen wordt veel muziek gemaakt. Ik was altijd verheugd wanneer er leden van den Senaat of van het Congres in het gezelschap waren, want dan was men genoegzaam zeker van een leerzaam en onderhoudend gesprek te zullen kunnen voeren.

De 31 Staten der Unie tellen thans bijna 30 millioenen inwoners. Men ziet er bijkans nimmer militairen, noch soldaten, noch officieren. Iedere Amerikaansche man en jongeling is, *zoo noodig*, voor eenigen tijd krijgsman. Hij leert dan ook reeds als knaap met het geweer omgaan, en perfect mikken en schieten. Zonder bezwaar der schatkist wordt de jonge man verder in de schutterij geoefend. De Officieren en Hoofd-Officieren bestaan alleen *titulair* en kosten *niets*. De eerste Overheidspersoon van dit nog steeds magtige land, dat overal zijne vlag doet eerbiedigen, kan door ieder bezocht, door ieder toegesproken worden. Zijne woning wordt door geene militairen bewaakt, noch door prachtige rijtuigen en gegalonneerde bedienden omgeven. Eén eenvoudig in het zwart gekleede knecht is alles wat gij in de woning van den eersten Overheidspersoon over 30 millioenen menschen aantreft. De President der Unie van de 31 Amerikaansche Staten, heeft slechts eene bezoldiging van 20,000 dollars of ƒ50,000 Nederlandsch! Ook al dien ten gevolge zijn belastingen hier bijna onbeduidend, voor zoo verre zij niet door de stedelijke inrigtingen van algemeen nut, zoogals *vrije scholen*, enz. omgeslagen worden. De onkosten van de overdragt van 450 acres land aan een mijner Kennissen [illegible] bedroegen ƒ5, behalve ƒ25 die vrijwillig aan twee Advocaten gegeven werden om de titels van eigendom grondig te onderzoeken. Daar vooral moet men zeer voorzigtig mede zijn. De groote violist Ole Bull, die in Amerika eene Noorweegsche kolonie voor zijne verarmde landgenooten gesticht heeft, en onze landgenoot de Predikant Buddingh, kwamen later in groote moeijelijkheden door verzuim van die voorzorgen. Het is zeer onvoorzigtig om zonder Amerikaansch burger te zijn, vaste eigendommen op zijnen naam te laten plaatsen.

Men kan hier zoo veel staatsie voeren als men verkiest, al verlangde men 20 paarden en een gelijk aantal bedienden te houden, men zoude er geen cent belasting voor behoeven te betalen. Doordien de Unie geene renten van schulden te betalen heeft, kan men in dit vrije land de lucht in huis zonder belasting inademen en het genot van onmisbaar licht en warmte erlangen, zonder voor het gebruik van ramen, deuren of schoorsteenen jaarlijks te moeten betalen. Men behoeft hier niet bevreesd te zijn van door vittende Ontvangers onaangename oogenblikken te hebben. Men is ook bevrijd van de soms kostbare hulp der Heeren Notarissen; noch de Regering, noch de particulieren bemoeijen zich met overdragten. Men koopt en transporteert een huis even gemakkelijk als eene koe of eenig meubelstuk. Men onderzoeke alleen of de verkooper wettig eigenaar is, anders wordt men later genoodzaakt, van het gekochte weder afstand te doen, even als van gestolen goed, zonder een cent van het uitgeschoten kapitaal terug te krijgen. Voor menschen zonder ondervinding en zonder relatiën in N.-Amerika, die met kapitaal uit Europa komen, kan dit zeer gevaarlijk zijn en was wel eens oorzaak van verliezen, in een land, waar arends oogen en Salomo's wijsheid noodig zijn om tegen de handelsluwheid der Yankee's behoorlijk staande te blijven. De meeste vreemdelingen echter, die voorzigtig waren, zijn hier rijk geworden, terwijl bijna in alle Staten de grootste kapitalisten Duitschers, Nederlanders, Franschen en Ieren zijn. De bankier Gebhand o. a. te N.-York, een Nederlander, is een der rijkste en invloedrijkste der Unie.

Burgerlijke Stand.

Van den 12 tot en met den 18 November 1857.

BEVALLEN: E. C. Brousgeest, geb. van Dijk, D. — N. Hartog, Z. — C. J. de Bolster, geb. Bonte, Z. — K. J. Vorst, geb. Roppenbrouwer, D. — L. C. H. Harterelt, geb. Ruloffs, Z. — C. C. van Egmond, geb. Paddenburg, D. — J. Ouwerkerk, geb. Verhoog, Z. — C. de Leef, D. — J. M. E. van der Linden, geb. Hulskes, D. — M. M. Boom, geb. Booterman, D. — M. Persoon, Z. levenl. — W. C. S. Filippo, geb. Favier, Z. — A. E. Verboom Soumain, geb. van der Stok, Z. — C. J. Delmeer, Z. — G. den Hoed, geb. van Tol, Z. — N. van der Steen, geb. Stekweg, D. — M. C. Schild, D. — C. D. Aniba, geb. de Goey, Z. — A. Carlier, geb. de Jongh, Z. — L. Schipper, geb. Eswilder, Z. — J. van Erkel, geb. Zirkzee, D. — A. van der Lelie, geb. Dikkenboer, Z. — M. C. van der Linden, geb. Gieze, D. — K. Kropff, geb. Jongeneel, D. — S. Fortanier, geb. Buiten, D. — C. van Wageningen, D. — M. W. Nieuwenburg, geb. van Hooidonk, Z. — H. T. Vogelenzang, geb. van Charldorp, Z. — M. G. Planjer, geb. Cornet, Z. — J. P. van Venetien, geb. Bigeman, D. — E. Lammers, geb. Verhey, Z. — A. J. Regeer, geb. Korenhof, Z. — W. Slegtenhorst, geb. Adamse, Z. — J. A. van Ewijk, geb. van der Gaag, Z.

GEHUWD: P. Arnoldus, Jm. en A. C. W. Labordus, Jd. — P. Luksenburg, Jm. en W. Zweers, Jd. — J. Schenkels, Jm. en M. Verhaar, Jd. — J. Gros, Jm. en C. van Zelm, Jd. — J. Leupe, Jm. en W. F. van Poelgeest, Jd.

OVERLEDEN: A. C. Scholten, geb. van Heusde, 74 j. — L. J. Pinas, 73 j. — Eva Joan. Molkenboer, 46 j. — A. J. Molenaar, geb. van der Hoeven, 47 j. — A. F. Sonders, Z., 4 j. en 1 m. — C. Boom, Z., 6 j. en 6 m. — H. M. van den Brandt, geb. van den Hilst, 73 j. — J. van der Westen, Z., 6 d. — P. van den Spree, Z., 5 m. — M. H. Spekman, geb. Sinkyjl, 53 j. — J. A. Peyster, geb. Buys, 27 j. — A. H. de la Bije, Z., 3 m. — Bella Corn. de Haas, 21 j. — A. H. Schreuder, D., 5 m. — Henr. Doroth. Jac. Francken, 17 j. — P. Agterberg, 75 j. — T. T. van der Koelen, Z., 5 m. — G. Vollenhoven, Z., 3 j. en 8 m. — W. F. Chandron, Z., 1 j. en 2 m.

KERKNIEUWS.

D^s. J. A. van Hamel, Pred. te Groningen, heeft voor het op hem uitgebragt beroep naar de Waalsch-Hervormde gemeente te Delft bedankt.

— Te Polsbroek is tot Predikant beroepen D^s. H. W. Eigeman, thans te Meenwen.

234ste Staats-Loterij.

Trekking der Eerste Klasse.

2de Trekking. N°. 8495 een prijs van ƒ 5,000. — N°s. 2295 en 11103 ieder een prijs van ƒ 1,500.

3de N°. 858 een prijs van ƒ 20,000.

De waarnemend Directeur van het Postkantoor te *Leyden*, brengt, ingevolge autorisatie van Z. E. den Minister van Financiën, ter kennis van het Publiek, dat het Kantoor op den Zondag zal geopend zijn, als volgt:

Des morgens van 7 ure tot 9 ure 45 minuten.
» middags » 12 » » 1 » 30 »
» » » 3 » 30 min. » 9 » 's avonds.

Dat almede niet zal worden gevaceerd tot afgifte van postwissels, noch uitbetaling derzelve, en de ligting der hulpbussen slechts zal plaats hebben des middags ten 12 ure en ten 3 ure 45 minuten, terwijl de bus aan het Kantoor zelve, vijf minuten vóór elke vertrekkende post wordt geligt.

De waarn^d. Directeur voorn^d.,
Leyden, 19 November 1857. J. FICHET.

ADVERTENTIEN.

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.
WOENSDAG 18 November.

		Laagst. Koers.	Hoogst. Koers.	Gebleven.
NEDERLAND. Werkelijke Schuld	à 2½ pCt.	68[illegible]	69[illegible]	69[illegible]
Dito Certificaten	» 3 »	73[illegible]	74[illegible]	73[illegible]
Dito dito	» 4 »	95[illegible]	95[illegible]	95[illegible]
Amortisatie Syndicaat	» 3½ »	88[illegible]	—	—
Handelmaatschappij	» 4½ »	139	141	141
O. W. I. Leening	» 4 »	93[illegible]	—	—
Aandeelen Holl. Spoorweg	» 4½ »	—	—	—
Dito Rijn-Spoorweg	» 4½ »	—	—	—
BELGIE	» 2½ »	—	—	—
Dito bij ROTHSCHILD	» 2½ »	49[illegible]	—	—
Dito dito	» 4½ »	—	—	—
FRANKRIJK, Certif.	» 3 »	—	—	—
Dito dito	» 4½ »	—	—	—
SPANJE, Obligatiën	» 1½ »	24[illegible]	24[illegible]	24[illegible]
Dito Obligatiën	» 3 »	41[illegible]	—	—
Dito Binnenl. à 5 m.	» 3 »	35[illegible]	36	35[illegible]
Bewijzen Coupons		5	5¼	—
PORTUGAL, te Londen	» 3 »	42[illegible]	43[illegible]	43[illegible]
RUSLAND, Obl. HOPE 1798 en 1816	» 5 »	108[illegible]	—	—
Dito dito 1828 en 1829	» 5 »	101[illegible]	—	—
Certif. bij dito 1831 en 1833	» 5 »	91	—	—
Dito 1840	» 4 »	88[illegible]	88[illegible]	—
Dito bij STIEGLITZ & Co.	» 4 »	83[illegible]	88[illegible]	—
Dito dito Nieuwe	» 4 »	—	—	—
Inschrijving in Assign.	» 6 »	62[illegible]	—	—
Certificaten van dito	» 6 »	63[illegible]	—	—
POLEN, Aandeelen 1835	fl. 500 ƒ	148[illegible]	148[illegible]	148[illegible]
Dito Obligatiën	» 4 pCt.	76[illegible]	76[illegible]	76[illegible]
PRUISSEN, Obl. te Londen	à 4½ »	—	—	—
OOSTENRIJK, W. B. bij Goll.	» 5 »	—	—	—
Dito	» 4 »	—	—	—
Dito Metall.	» 5 »	70[illegible]	71	70[illegible]
Dito Nieuwe	» 5 »	83[illegible]	83[illegible]	83[illegible]
Dito 1847	» 2½ »	36[illegible]	37[illegible]	37[illegible]
BRAZILIE, 1824 100 £	» 5 »	96[illegible]	—	—
SARDINIE	» 5 »	—	—	—
PERU, Geldleening 1854	» 4½ »	—	—	—
VENEZUELA, Obligatiën 6 pCt. nu	» 4½ »	—	—	—
GRENADA, Obligatiën	» 3½ »	16[illegible]	16[illegible]	16[illegible]
MEXICO, Obligatiën 1851	» 3 »	16[illegible]	16[illegible]	17
N. AMERIKA, Bankactiën				

Koers van het Geld: Beleening 6 pCt. Prolongatie 6½ pCt. Wissel-Disconto [illegible]

Te Leyden ter Boekdrukkerij van de Wed. LA LAU.